

Nagy károsodás éri a fővárost a Vízművek alagútbeomlásai miatt

**Veszélyben Budapest vízellátása — Érthetetlen huzavona késlelteti az újverseny tárgyalás megsemmisítését
Mért mondatták le a Vízművek igazgatóságát?**

(Saját tudósítónktól.) A főváros törvényhatósági tanácsa csütörtökön úgy határozott, hogy a Vízművek igazgatósági tagjainak mandátumát azonnali hatállyal visszavonja. A feltűnést keltő határozat okairól suttogni kezdtek a városházán és sokan a Vízművek dunaalatti alagútépítkezésével hozzák összefüggésbe. Mulasztásokról beszélnek, amelyeknek az lenne a következménye, hogy a fővárost mintegy félmilliópengős károsodás érne az építkezéssel kapcsolatban. Mi igaz ezekből az állításokból, ezt igyekezett kinyomozni a Pesti Napló munkatársa.

Veszélyben Budapest vízellátása

1929 decemberében a főváros vízvezetési igazgatósága elkészítette a Vízművek beruházási programját. Ennek egyik részlete megdöbbenetű bizottsági tagokat, mert arról szólt, hogy Budapest ivóvízellátása veszélyben forog. Három évtizeddel ezelőtt ugyanis a szentendrei és rákospatai szigetek kútvizének továbbítására a Duna alatt alagutakat építettek, ezekhez az alagutakhoz azonban azóta sem lehetett hozzáférni s ma még elhanyagolt állapotban vannak. Hivatalos megállapítás szerint tartani lehet az alagutak beomlásától, mi a vizszolgáltatásban nehézségeket okozna.

Az előterjesztés hatása alatt elhatározták, hogy új alagutakat építenek a Duna alatt. 1930 augusztusában az alagútépítésre verseny tárgyalást hirdettek, amely ugyanazon év novemberében járt le.

A Vízművek igazgatóságának feltűnő határozata

Tizenhat cég tett ajánlatot az alagutak építésére. A verseny tárgyalási hirdetményben előírták, hogy az alagutak úgynevezett légnyomásos rendszerrel kell megépíteni, miként a hídpilléreket. Tizenöt ajánlattevő az előírásához igazodott, a tizenhatodik azonban egészen új rendszerrel pályázott. Általános feltűnést keltett ekkor, hogy a Vízművek igazgatósága ahelyett, hogy a pályázat kiírásának meg nem felelő ajánlatot egyszerűen elutasította volna, az egész verseny tárgyalást — megsemmisítette.

Az új verseny tárgyalást 1931 május 2-i lejárattal írták ki. Ezen az igazgatóság a legolcsóbb ajánlattevő cégnek, a Káldor és Mattyasovszky vállalatnak ítélte oda az alagútépítési munkát. Ugyanannak a cégnek, amely a megsemmisített verseny tárgyalás alkalmával nem a régi légnyomásos rendszerrel pályázott, olyan rendszerrel, amelynek lényege az, hogy a fűrógép egyszerre fűrja és falazza az alagutakat. A Vízművek igazgatósági tagjainak egyrésze emellett érvelt, hogy ez a rendszer nem megfelelő és tartani lehet az alagutak beomlásától. A múlt év májusában ezeket az aggályokat közjegyzői okiratba foglalták és az egyik budapesti közjegyzőnél zárt borítékban helyezték el.

Es az aggályok valóra váltak.

A Káldor és Mattyasovszky cég az alagút fűrógépét megrendelte a Magyar Radiatorgyárnál. Elkezdték az alagút fűrását, egy napon azonban az alagutak beomlottak, a gépeket elöntötte az iszap s most már több mint négy hónapja szünetel a munka. A cég vis majorra hivatkozott. Pert indított a Magyar Radiatorgyár ellen azon a címen, hogy nem megfelelően méretezte a fűrógépét, egyben azonban kérte a fővárost, hogy bírói szakértők állapítsák meg: ki felelős az alagútbeomlásért? A szakértőket ki is küldték, hivatalos jelentést mindezekig nem tettek, értesülésünk szerint azonban megállapították, hogy szó sincsen vis majorról.

Huzavona hónapok óta

Az alagútépítkezés tehát szünetel. Minden pillanatban fennáll a veszély, hogy a több mint harminc éve megépített régi alagutak egy napon felmondják a szolgálatot, mégsem történik semmi az új alagutak építésének gyors folytatására. Azaz valami mégis történt: egyszerre megindult az alagútépítéssel foglalkozó cégek rohama a főváros vezetői ellen. Napról napra vállalkozók keresték fel Borvendég alpolgármestert s azt ajánlották, hogy hajlandók folytatni a beomlott alagutak építését, ha — a vállalkozási összeget nekik folyósítják és ezenkívül még mintegy 450.000 pengővel emelik fel azt a keretet, amelyet az építkezésre szántak. A Káldor és Mattyasovszky cég 1.426.500 pengő vállalati összegért kapta meg az alagútépítkezést s a most jelentkezett cégek 400—450.000 pengőt kértek még ezen az összegzen felül, hogy az építkezést elvégezzék. Borvendég alpolgármester ezeket az ajánlatokat elutasította s azt az álláspontot képviselte, hogy nincs más hátra, mint újabb nyilvános verseny tárgyalás kiírása. Borvendég alpolgármester kijelentésében nem

akartak megnyugodni azok a cégek, amelyek az építkezést el szerették volna nyerni. Mindent megmozgattak, kapcsolatok kerestek a Vízművek igazgatósági tagjaival s annyit sikerült is elérniük, hogy bár az alagútépítkezési munka több mint négy hónapja szünetel, az új verseny tárgyalást nem írták ki. Az új kiírást mindenestre nehezzé teszi az, hogy a Káldor és Mattyasovszky cég eddig már 511.000 pengőt kapott a fővárostól az építkezés céljára s ez a nagy összeg majdnem teljesen elveszettnek tekinthető. Vannak, akik azt hangoztatják, hogy nemcsak ennyi lesz a főváros vesztesége, hanem sokkal több, mert sem másfél-, sem kétfélmillióért nem lehet megépíteni a Duna alatti alagutakat és az építési költség jóval több, hiszen a legmagasabb pályázó az első verseny tárgyalás idején 5.800.000-ért volt csak hajlandó megépíteni az alagutakat.

A Vízművek vezetőségének és igazgatóságának szerepe

A bonyolult ügyben a Vízművek vezetősége presztizskérdést csinál abból, hogy új verseny tárgyalást ne írjanak ki. Amikor a Káldor és Mattyasovszky cég a munkát megkapta, a Vízművek igazgatóságának szociáldemokrata tagja, Schmarilla Géza biztosítékot kért arra, hogy az új rendszerű alagút fűrés megfelelő lesz. Akkor az igazgatóság ülésén Paulovics Viktor vezérigazgató kijelentette, hogy »vállalom a felelősséget«.

Eredetileg a Vízművek igazgatóságát úgy állították össze, hogy két keresztény párti tagból állt: Kossalka Jánosból és Piazza Győzőből, két kormánypártiból, Dinich Vidorból és Martin Jánosból, egy Friedrich-pártiból, Perczel Bélából és egy szociáldemokratából, Schmarilla Gézából, valamint a főpolgármester által a bizottságba delegált Farkass Kálmán ny. helyettes államtitkárból. Piazza nem sokkal a bizottság megalakulása után kilépett a keresztény pártból, Kossalkát pedig a főpolgármester a bizottság elnökévé nevezte ki, úgyhogy a Wolff-pártnak egyetlenegy tagja sem maradt az igazgatóságban. Legutóbb a nemrég elhunyt Perczel Béla helyét kérte magának a Wolff-párt, ez ellen azonban a Friedrich-párt az igazgatóságban még így is az elnöknek, pártjuk tagjának, álláspontja érvényesült, az igazgatóság feloszlását kívánták. A tanács vissza is vonta a

mandátumokat, a Vízművek igazgatóságának azonban még így is van egy tagja: Farkass Kálmán, akit a főpolgármester nevezett ki. Előáll tehát az a furcsa helyzet, hogy a Vízművek igazgatósága egy emberből áll.

Hitek bizonyos kapcsolatokról

A Vízművek igazgatóságának tagjai az egész alagútépítkezési ügyben különböző csoportokra oszlottak. Piazza Győző, aki a keresztény pártból kilépett a kormánypárthoz csatlakozott, nem saját pártjával szavazott, hanem ismételtelen külön úton haladt és így történt azután meg, hogy Kossalka János elnök sokszor szavazatával döntötte el a különböző határozatok vagy verseny tárgyalási eredmények sorsát. A városházán ezeket a jelenségeket furcsának találták s különösnek tartották azt is, hogy a bizottság tagja Dinich Vidor, aki egy szaklap révén függőségi helyzetbe került a fővárossal. Mikor Dinich Vidor szaklapját megalapította, lemondott törvényhatósági bizottsági tagságáról, hogy összeférhetlenségi helyzetbe ne kerüljön, a Vízművek igazgatóságában viselt tisztségét azonban megtartotta.

Azt is különösnek találták, hogy az alagútépítést olyan cég kapta meg, amelynek egyik tagja a Vízművek régi igazgatósági elnökének üzlettársa volt. A Káldor és Mattyasovszky cég egyik tulajdonosa, Káldor Pál ugyanis valamikor társa volt Becsey Antal törvényhatósági tanácstagnak. Becsey a Vízművek igazgatóságának elnöke volt hosszú ideig és még ma is mint kiváló szakértőnek, meg szokták kérdezni a véleményét a Vízműveknél.

A Káldor cég szakértője

A Vízművek igazgatóságának egyik tagja, emlékezve arra, hogy valamikor a Káldor és Mattyasovszky cég Káldor és Becsey cég néven volt bejegyezve, megkérdezte Becsey Antaltól, fennáll-e még köztük és Káldor Pál között az üzleti összeköttetés. Azt a választ kapta, hogy semmilyen üzleti kapcsolatot köztük nincs. Később a Káldor és Mattyasovszky cég, valamint a Magyar Radiatorgyár Rt. közötti perben szakértőket alkalmaztak s a Káldor cég szakértőnek — Becsey Antalt nevezte meg. Becsey egyideig működött is mint a Káldor-cég szakértője, azután úgy találta, hogy törvényhatósági tanácstagságával ez a szerep nem összeférhető, ép ezért a szakértői megbízatásról lemondott.

Világosságot követel a közvélemény

A törvényhatósági tanács határozata, amelylyel a Vízművek igazgatósági tagjainak mandátumát megszüntette, csak egy lépéssel viszi előbbre a bonyolult ügyet. Budapest polgársága joggal elvárhatja, hogy ilyen nagyszabású közmunkát a vállalkozók teljes szabad verseny mellett végezzék el és sürgősen kiírják a verseny tárgyalást az alagutak építésére, mert nem lehet kitenni a főváros közönségét annak, hogy a régi alagutak esetleges beomlása következtében tiszta ivóvizétől megfosztassék. Még ha nyomban folytatják is az alagutak építését, akkor is legalább egy évig tart, míg elkészülnek. Pakots György